

נייר עמדה

מוגש ע"י השדולה הישראלית למען קשישים לוועדת המיוחדת לעובדים זרים

לקראת הדיון בהמלצות הצוות הבין-משרדי בדבר שינוי שיטת
ההעסקה בענף הסיעוד וקידום פתרונות עבור מטופלים סיעודיים
בהתמודדות עם נטישה של עובדות ועובדים זרים

כ"ה ניסן, תשפ"ב

03.05.2022

כתב וערך:
איתן בנימין: מייסד ומנהל השדולה הישראלית למען קשישים

נייר עמדה:

לקראת הדיון בהמלצות הצוות הבין-משרדי בדבר שינוי שיטת ההעסקה בענף הסיעוד וקידום פתרונות עבור מטופלים סיעודיים בהתמודדות עם נטישה של עובדות ועובדים זרים

חלק א'

התייחסות להמלצות הצוות הבין משרדי

מבוא :

החל משנות ה-90 נכנסו לישראל אלפי עובדים זרים, בעיקר בתחומי הסיעוד, עם השנים, תופעת העובדים הזרים בישראל הפכה לחלק אינטגרלי מהמרקם החברתי-תעסוקתי במדינה ישראל, במקביל צצו והופיעו תופעות מטרידות שהלכו והתגברו, תופעות אלה, הפכו את חייהם של אלפי מטופלים ובני משפחותיהם לבלתי נסבלים.

עם מנויה של הגב' איילת שקד לשרת הפנים, והקמת הוועדה המיוחדת לעובדים זרים בראשות ח"כ אבתיסאם מראענה, החל מפנה דרמטי בהתייחסות המדינה למצוקות של אלפי המטופלים ובני משפחותיה. מה שנזנח עד אז לקרן זווית, הפך להיות במוקד העשייה והדיון הציבורי.

כניסתו של עו"ד תומר מוסקוביץ לתפקיד מנכ"ל רשות ההגירה והאוכלוסין, קידם את הנושא צעד ענק קדימה, ב-12 באוקטובר 2021 חתמה שרת הפנים הגב' איילת שקד על כתב המינוי לצוות הבין-משרדי לבחינת שיטת העסקת עובדי סיעוד זרים אצל מטופלים סיעודיים, הוועדה החלה את עבודתה מיד.

ב-2.5.2022, פרסמה שרת הפנים, הגב' שקד את המלצות הצוות הבין-משרדי (המכונה רפורמת שקד) בדבר שינוי צורת ההעסקה בענף הסיעוד. השדולה סבורה כי, הצוות הבין-משרדי עשה עבודה מקצועית, מעמיקה, תוך שיתוף הציבור בתהליך המורכב, על כן, 77,000 מעסיקים סיעודיים ובני משפחותיהם מוקירים לכם תודה.

השדולה מברכת על פרסום המלצות הצוות הבין-משרדי ורואה בהן בסיס איתן לשינוי מהותי בתחום, בעיקר באשר להמלצות לפצל את המטופלים לשתי קבוצות עיקריות ובהתאמה מתן ויזות לעובדים המגיעים לארץ, כמו גם, השינויים המוצעים באשר לאזורים הגאוגרפיים, יש בהן בשורה מעודדת לרובבות מטופלים. יחד עם זאת, חברי השדולה סבורים כי המלצות הוועדה הן כוללניות וכי הצלחתה של רפורמת שקד, תלויה ביישום מהיר של המלצות הוועדה, בעיקר בכל אותם המלצות שניתן ליישם באופן מהיר

להלן התייחסות השדולה להמלצות הוועדה:

אקדים ואומר, לאורך כל התהליך השדולה המליצה להעביר את נטל ההעסקה של המטפל הסייעדי לידי המדינה ואו מי מטעמה, כך שבסופו של יום המטופל יקבל שירותים מהמדינה ו/או מי מטעמה מידי נותן השירות. אי לכך, בשלב זה, השדולה תתמוך במעבר להעסקה באמצעות חלופה 1 המוצעת, עד לגיבוש חלופה מס' 2 ומתן אפשרות למטופלים לבחור את החלופה המתאימה להם.

השדולה מבקשת להציג רשימת נושאים שמבחינתה חייבים להיות חלק מכל פתרון, להלן הרשימת הנושאים:

1. קביעת שכר דיפרנציאלי ומקסימלי
2. קביעת אחוז רווח מקסימלי בדין, הניתן לגבייה מהמטופל על ידי נותני השירותים (פיקוח באמצעות דוחות תקורה תקופתיים)
3. בניית מערכת מחשובית מפותחת ואחידה שתשמש את כלל הלשכות ונותני השירותים האחרים, ואת המטופלים
4. קביעת תלוש שכר אחיד המבוסס על שכר המינימום (באמצעות המערכת המחשובית) לכל נותני השירותים (שמירה על אחדות)
5. מבנה חוזה אחיד לכל המעסיקים והעובדים
6. מתן הסיוע המשפטי למטופלים כמוצע בהמלצות, יתבצע בצורה הטובה ביותר באמצעות האגף לסיוע משפטי הקיים במשרד המשפטים, מתן הסיוע המשפטי יינתן ללא תשלום ויכלול הגנה מפני תביעות וגם הגשת תביעות על ידי המטופל
7. הכשרות: נדרשת בהמלצות הצוות, התייחסות להכשרות המטופלים בטרם הגעתם ובמהלך שהייתם בארץ (המלצתנו: ביצוע ההכשרות בארץ, בטרם כניסתם למשפחה, באמצעות בתי החולים הציבוריים, במחלקות השיקום והגריאטריה, בפיקוח משרד הבריאות)
8. בניית הסכם תנאי שירות SLA מול נותני השירותים, לרבות פיצוי המטופלים במידה ונותן השירותים אינו עומד בהסכם תנאי השירות (כאן ניתן להגדיר את כל הפרטים, לרבות, עובדים מחליפים, מתן מענים לצורכי המטופלים וכו')
9. מחסור בעובדים (היצע נמוך למול הביקושים), גם לפי נתוני הצוות בדוח, ניתן לראות שבכל רגע נתון חסרים כ- 20,000 מטפלים דבר המוביל לעלייה מתמדת בדרישות.
10. מתן הודעה לעובדים הלא חוקיים לעזוב את הארץ מרצון, בטרם אכיפה, ובמקביל הכנסת עובדים חדשים, זה צעד מוסרי וחוקי, מאפשר לעובדים ועובדות נוספים מהעולם לשפר את רמת חייהם בארצות המוצא

11. אין בהמלצות הצוות, התייחסות לתוקפת המעבר, בעיקר לאותם עובדים הנמצאים כיום בארץ (המלצתנו, לאפשר לעובדים להשתייך לאחת משתי הקבוצות על פי מצבם כיום, או לאפשר להם לבחור לאיזה קבוצה להשתייך, תוך שמירה על איזון בין הקבוצות)

12. בהמשך להמלצות הצוות, אנו סבורים כי יש להקים יחידה שתקרא הממונה על זכויות מעסיקים סיעודיים בעבודה בעלת סמכויות מקבילות לממונה על זכויות עובדים זרים בעבודה

סיכום והמלצות:

אין חולק כי הצוות הבין-משרדי עשה עבודה מקיפה, מקצועית ומהירה, תוך מתן אפשרות למטופלים ובני משפחותיהם להיות שותפים לתהליך. המלצות הצוות, הן נקודת מוצא איתנה להובלת שינוי בתחום העסקת עובדים זרים כמיוחל.

יחד עם זאת, הצלחתה של הרפורמה תהיה פועל יוצא ביכולתה של המדינה לממש אותה באופן מידי, בעיקר בכל הנושאים שניתן למימוש ללא כל קושי. אשר על כן, נדרש להגדיר לוחות זמנים לביצוע הרפורמה ויציאה לדרך חדשה.